

29 września 2023 r.

Konferencja „Nasz Bałtyk” 2023

29 września 2023 r.

Połąga, Litwa

Zobowiązania państw członkowskich regionu Morza Bałtyckiego dotyczące niewybuchów (UXO),

29 września 2023 r. unijni ministrowie i przedstawiciele ministerstw ds. środowiska państw członkowskich regionu Morza Bałtyckiego zebrali się w Połądze, na Litwie na zaproszenie Virginijusa Sinkevičiusa – członka Komisji Europejskiej odpowiedzialnego za środowisko, oceany i rybołówstwo.

Przypominając o obawach i zobowiązaniach wyrażonych w 2020 r. w deklaracji „Nasz Bałtyk”, w której uznano *potrzebę przeprowadzenia pełnej oceny ryzyka środowiskowego i wspólnych badań w zakresie potencjalnego zanieczyszczenia w celu lepszej identyfikacji najlepszych praktyk środowiskowych dotyczących sposobów rozwiązania problemu niebezpiecznych zatopionych obiektów w Morzu Bałtyckim i rozwoju wsparcia finansowego na rzecz wyżej wymienionych działań przy zaangażowaniu HELCOM.*

Uznając, że kwestia zatopionej amunicji jest priorytetem w całej Europie, i przypominając, że podjęto szereg działań politycznych, aby stawić czoła wyzwaniu związanemu z jej odzyskiwaniem, aby utworować drogę do wspólnych działań, w szczególności w regionie Morza Bałtyckiego, doceniamy najważniejsze rezultaty: rezolucję Parlamentu Europejskiego z 27 kwietnia 2021 r. w sprawie pozostałości chemicznych w Morzu Bałtyckim¹, zaktualizowany Bałtycki plan działań komisji helsińskiej (HELCOM) (październik 2021 r.)², rezolucję Konferencji Parlamentarnej Morza Bałtyckiego 2022³, deklarację Rady Państw Morza Bałtyckiego (RPMB) z czerwca 2023 r.⁴ oraz zmienioną strategię Unii Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa morskiego i związany z nią plan działań z 2023 r.

Wykorzystanie prac HELCOM w kwestii niewybuchów amunicji, mających na celu opracowanie regionalnego podejścia strategicznego i kompleksową ocenę ryzyka

¹Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie pozostałości chemicznych, 27 kwietnia 2021 r.
https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0123_EN.pdf

²Bałtycki plan działań (BSAP), październik 2021 r.
<https://helcom.fi/baltic-sea-action-plan/>

³Rezolucja Konferencji Parlamentarnej Morza Bałtyckiego, czerwiec 2022 r.
<https://www.bspc.net/conference-resolution-31-bspc/>

⁴Deklaracja RPMB, 20. sesja ministerialna RPMB, 2 czerwca 2023 r.,
https://cbss.org/wp-content/uploads/2023/05/cbss-wismar-declaration_2-june-2023.pdf

związanego z niebezpiecznymi obiektami zanurzonymi oraz zapewnienie bezpiecznego zarządzania nimi, w szczególności poprzez opracowanie najlepszych praktyk w zakresie oceny ryzyka oraz utrzymywanie i regularne aktualizowanie danych i informacji na temat niebezpiecznych obiektów zanurzonych w Bałtyku.

Uznając wartość dodaną współpracy między HELCOM a RPMB w tym zakresie, w szczególności okrągły stół w sprawie zatopionej amunicji podczas Forum Przyszłości Regionu Morza Bałtyckiego, które zakończyło się w sierpniu 2022 r. deklaracją z Kilonii, oraz okrągły stół ekspertów zorganizowany w grudniu 2022 r. w Kilonii podczas niemieckiej prezydencji RPMB.

W oparciu o wyrażoną przez CBSS gotowość kontynuowania dialogu między różnymi podmiotami, z preferencją do wspólnych posiedzeń *ad hoc* CBSS i HELCOM od formatu zinstytucjonalizowanego.

Wyrażając gotowość do uzupełnienia luk w wiedzy na temat problemu niewybuchów w Bałtyku, z myślą o podjęciu odpowiednich dalszych działań.

Przyznając, że wnioski i doświadczenia wyciągnięte ze wszystkich tych prac można zastosować do innych basenów morskich, gdzie obecne są niewybuchy, w tym do Morza Czarnego, w wyniku agresji wojskowej Rosji na Ukrainę.

Uzgadniają następujące działania/zobowiązania:

1. ZOBOWIĄZUJEMY SIĘ kontynuować współpracę w ramach istniejących forów regionalnych, w szczególności z HELCOM i RPMB, aby konkretnie zająć się problemem niebezpiecznej amunicji zanurzonej w Bałtyku.
2. ZOBOWIĄZUJEMY SIĘ uzupełnić luki w wiedzy, w tym dotyczące ważnych aspektów prawnych oraz technologii remediacji, a także ich wpływu na środowisko. Ponadto ZOBOWIĄZUJEMY SIĘ dzielić się wiedzą techniczną, doświadczeniem i monitorować postępy. Rozważamy również ustanowienie systemu sprawozdawczości w zakresie napotkanej amunicji, który uwzględni już istniejące formaty, a w szczególności OSPAR⁵.
3. ZOBOWIĄZUJEMY SIĘ pracować nad kompleksowym mapowaniem amunicji zanurzonej i odpowiednimi powiązаныmi ocenami ryzyka, zgodnie z najlepszymi praktykami i zasadami środowiskowymi, które mają zostać opracowane w ramach HELCOM BSAP. ZOBOWIĄZUJEMY SIĘ podsumować w 2027 r. postępy w zakresie mapowania i oceny ryzyka.

⁵Konwencja o ochronie środowiska morskiego obszaru północno-wschodniego Atlantyku

4. Na podstawie postępów poczynionych w zakresie mapowania, o którym mowa w pkt 3, ZOBOWIĄZUJEMY SIĘ współpracować na rzecz ustanowienia priorytetów dalszych skoordynowanych działań związanych z zanurzoną amunicją w Bałtyku, wykorzystując w miarę możliwości informacje zarówno ze źródeł cywilnych, jak i wojskowych. Te obszary priorytetowe powinny obejmować chronione obszary morskie i obszary wyznaczone do działalności w zakresie morskich odnawialnych źródeł energii, z poszanowaniem zasady ostrożności i zgodnie z obowiązującymi przepisami i politykami UE, między innymi z Europejskim Zielonym Ładem, dyrektywą ramową w sprawie strategii morskiej⁶ oraz OOS/SEA⁷.
5. Biorąc pod uwagę wyniki oceny ryzyka, o której mowa w pkt 3, ZOBOWIĄZUJEMY SIĘ do podjęcia odpowiednich działań, w tym wydobycia tam, gdzie jest to konieczne i stosowne, zgodnie z priorytetami, które zostaną określone na podstawie pkt 4.
6. ZOBOWIĄZUJEMY SIĘ zbadać możliwości finansowania, w tym z unijnych środków i mechanizmów finansowania, aby opracować i wdrożyć najlepsze dostępne techniki bezpiecznego i przyjaznego dla środowiska zarządzania amunicją zanurzoną. W związku z tym z zadowoleniem przyjmujemy wsparcie finansowe ze strony Komisji Europejskiej w naszym dążeniu do przeprowadzenia kompleksowego mapowania i oceny ryzyka, o których mowa w pkt 3.

⁶Dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej

⁷Ocena oddziaływania na środowisko/strategiczna ocena oddziaływania na środowisko